

Sygn. akt: II AKa 367/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie :

Przewodniczący :	SSA Waldemar Szmidt (spr.)
	SSA Alicja Bochenek SSA Robert Kirejew
Protokolant :	Magdalena Bauer

przy udziale **Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Katowicach Andrzeja Witkowskiego**

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2017 roku sprawy

1. **M. B. (B.)** s. S. i T.

ur. (...) w P.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i inne,

2. **A. B.** s. T. i S.

ur. (...) w L.

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k., art. 298 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.,

3. **J. B.** s. M. i Z.

ur. (...) w Z.

oskarżonego z art. 228 § 3 k.k.,

4. **S. B.** s. Z. i S.

ur. (...) w M.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k.

w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i inne,

5. **Z. D.** s. M. i J.

ur. (...) w Z.

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.,

6. **A. F.(F.)** s. B. i W.

ur. (...) w P.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k.
w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.,

7. **D. J.** s. S. i K.

ur. (...) w B.

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.,

8. **K. K. (1)** s. S. i H.

ur. (...) w P.

oskarżonego art. 228 § 3 k.k., art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.,

9. **D. K. (K.)** s. J. i A.

ur. (...) w M.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.
w zw. z art. 65 § 1 k.k. i inne,

10. **W. K.** s. Z. i D.

ur. (...) w R.

oskarżonego z art. 228 § 2 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. i art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

11. **K. K. (3)** s. W. i S.

ur. (...) w M.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i inne,

12. **M. Ł.** c. Z. i J.

ur. (...) w B.

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.,

13. **T. Ł.** s. J. i H.

ur. (...) w B.

oskarżonego art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i inne,

14. **A. N. (N.)** s. H. i M.

ur. (...) w K.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i inne,

15. **J. N.(Nikiel)** s. H. i H.

ur. (...) w P.

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k., art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

16. **P. N.** s. J. i I.

ur. (...) w S.

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

17. **A. P.** s. Z. i T.

ur. (...) w M.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i inne,

18. **J. P.** c. B. i A.

ur. (...) w M.

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

19. **A. R.** s. W. i J.

ur. (...) w K.

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

20. **D. S.** s. R. i Z.

ur. (...) w K.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i inne,

21. **G. S.** s. B. i G.

ur. (...) w M.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i inne,

22. **Z. S.** s. A. i A.

ur. (...) w S.

oskarżonego z art. 228 § 3 k.k. i art. 271 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

23. **R. W.** s. Z. i W.

ur. (...) w Różnicy

oskarżonego art. 228 § 3 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.
i inne,

24. **W. W.** s. L. i E.

ur. (...) w M.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i inne,

25. **Z. W.** s. K. i I.

ur. (...) w K.

oskarżonego z art. 228 § 3 k.k.,

na skutek apelacji prokuratora odnośnie oskarżonych: M. B., S. B., A. F., D. K., K. K. (3), T. Ł., A. N., A. P., D. S., G. S., R. W. i W. W. oraz obrońców wszystkich oskarżonych za wyjątkiem obrońcy oskarżonego G. S. i obrońcy oskarżonego R. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 6 listopada 2015 roku, sygn. akt V K 164/12

I. uchyla zaskarżony wyrok w częściach dotyczących oskarżonych:

A. F., K. K. (1), W. K., D. J., Z. S., A. N., J. B., Z. W., A. R. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania;

II. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że;

1. odnośnie oskarżonych M. B., S. B., D. K., K. K. (3), T. Ł., A. P., D. S., R. W. i W.W.;

a. eliminuje z podstawy orzeczonej wobec każdego z oskarżonych kary łącznej art. 85 § 1 k.k. i powołuje w to miejsce przepis art. 91 § 2 k.k.;

b. eliminuje z podstawy prawnej rozstrzygnięcia wobec każdego z oskarżonych o warunkowym zawieszeniu kary pozbawienia wolności art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 roku i powołuje w to miejsce przepis art. 70 § 2 k.k. w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 roku;

2. eliminuje z podstawy wymiaru kary łącznej wymierzonej G. S. art. 85 § 1 k.k.;

3. eliminuje z podstawy prawnej oddania pod dozór kuratora sądowego A. P. art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed 15 lipca 2015 roku i powołuje w miejsce tego przepisu art. 65 § 2 k.k. w brzmieniu sprzed 15 lipca 2015 roku;

4. łagodzi orzeczoną wobec oskarżonego S. B. w punkcie 22 wyroku karę łączną grzywny i wymierza mu nową karę łączną grzywny w rozmiarze 160 (sto sześćdziesiąt) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 20 (dwadzieścia) zł;

III. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

IV. zasądza od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Katowicach) na rzecz adwokata L. C. – Kancelaria Adwokacka w K. oraz A. S. – Kancelaria Adwokacka w M. kwoty po 1033,20 (tysiąc trzydzieści trzy złote i dwadzieścia groszy), w tym 23% VAT tytułem nieopłaconych kosztów obrony z urzędu udzielonej oskarżonym A. B. i W. K. w postępowaniu odwoławczym;

V. zwalnia oskarżonych od ponoszenia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn akt II AKa 367/16

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 6 listopada 2015 roku w sprawie o sygnaturze VK 164/12, uznał za winnych popełnienia szeregu przestępstw między innymi oskarżonych A. R., S. B., W. W., W. K., D. J., A. P., M. Ł., T. Ł., R. W., J. N., Z. S., J. B., Z. W., A. F., K. K. (1), A. N.. Za przypisane czyny wymienionym oskarżonym zostały wymierzone kary wraz z towarzyszącymi rozstrzygnięciami o naprawieniu szkody, środkach karnych, oddaniu pod dozór oraz kosztach procesu.

Wyrok zaskarżony został apelacjami prokuratora i obrońców.

Poniżej Sąd Apelacyjny w Katowicach przedstawi pisemne motywy wyroku, który zapadł w tym sądzie, wobec wyżej wymienionych oskarżonych.

Na wstępie jednak rozważań wskazać należy, że zarzuty prawie wszystkich skarżących skierowane wobec rzetelności pisemnych motywów wyroku sądu I instancji są trafne. Uzasadnienie wyroku sądu I instancji zostało sporządzone w sposób niestaranny, charakteryzuje się nadmierną lakonicznością a szereg istotnych kwestii sąd orzekający przedstawiając swoje pisemne rozważania po prostu ominął. Zważywszy jednak na treść brzmienia przepisu art.455ak k.p.k., gdy prawidłowym ustaleniom sądu towarzyszą niedoskonałe, odbiegające od warunków art. 424 k.p.k. pisemne motywy – to okoliczność ta nie może stanowić wyłącznej przyczyny uchylenia orzeczenia. Stało się tak zatem jedynie w tych wypadkach – o czym szczegółowo będzie jeszcze mowa, gdy braki uzasadnienia były konsekwencją uchybień, które w rezultacie wywołały ustalenia nieudowodnione, ignorujące materiał dowodowy i naruszające lub wręcz pozbawiające poszczególnych oskarżonych prawa do obrony.

W pierwszym rzędzie omówione zostaną apelacje tych oskarżonych, wobec których sąd odwoławczy orzekł reformatoryjnie lub utrzymał wyrok sądu I instancji w mocy – nie uwzględniając zarzutów apelacji obrońców lub uwzględniając je jedynie częściowo.

Obrońca oskarżonego W. W. i S. B. zarzucił orzeczeniu obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 4, 7, i 410k.p.k. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i powzięcie w konsekwencji błędnego wniosku, iż oskarżeni ci działali w zorganizowanej grupie przestępczej i w ramach jej dopuścili się przestępstw, podczas gdy właściwa ocena dowodów prowadzić musi do ustalenia, że wyżej wskazani w grupie przestępczej nie działali i nie dopuszczali się w związku z nią przestępstw. Skarżący zarzucił dalej, w odniesieniu do orzeczenia wobec W. W. obrazę przepisu art. 413§2 pkt.1 k.p.k. poprzez brak w opisie czynów przypisanych oskarżonemu W. w punktach 131 i 134 wyroku wszystkich elementów zachowania sprawcy należących do znamion przestępstw z art. 18§3 i 286§1 k.k. Skarżący zarzucił również w formie obrazę przepisów prawa procesowego błędne przyjęcie, że oskarżony W. W. przekazując uprzednio wystawione przez siebie faktury VAT udzielił pomocy do wyłudzenia odszkodowań, podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy do takich wniosków nie uprawnia.

Skarżący zarzucił dalej obrazę art. 86§1 k.k. poprzez wymierzenie oskarżonemu sylwestrowi B. kary łącznej grzywny w rozmiarze wyższym niż suma orzeczonych kar jednostkowych.

Stawiając powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie obu oskarżonych od popełnienia przestępstwa działania w zorganizowanej grupie przestępczej i wyeliminowanie tego ustalenia w opisie pozostałych czynów. Dalej, wymierzenie kary łącznej grzywny wobec S. B. w rozmiarze 120 stawek dziennych przy przyjęciu jednaj stawki za równoważną 20 złotym i uznaniu że kara została uiszczona w całości wobec zaliczenia na jej poczet okresu tymczasowego aresztowania. Następnie apelujący wniósł o zmianę wyroku w części dotyczącej naprawienia szkody poprzez zobowiązanie oskarżonego B. do naprawienia szkód w wysokości faktycznie osiągniętych przezeń korzyści. Wobec oskarżonego W. W. nadto o uznanie oskarżonego za winnego jedynie czynu z art. 271§1 k.k. /pkt131i 134

wyroku/ , złagodzenie wymierzonej kary, uchylenie obowiązku solidarnego naprawienia szkody w zakresie występku błędnie opisanych jako oszustwo i zobowiązanie do naprawienia szkody w takiej wysokości w jakiej korzyść osiągnął faktycznie oskarżony.

Alternatywnie skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Apelacja obrońcy jest niezasadna i dlatego nie mogła zostać uwzględniona. Sąd okręgowy orzekając w niniejszej sprawie nie uchybił wiążącym go normom w stopniu, który nakazywałby uchylenie wyroku, bądź uniewinnienie oskarżonych.

Dowody, które podlegały weryfikacji sądu okręgowego, ocenione zostały zgodnie z regułami swobody określonymi treścią art. 7 k.p.k. Poniżej sąd odwoławczy przedstawi swoje stanowisko, in concreto odnosząc się do poszczególnych zarzutów apelacji.

Skarga w znacznym zakresie bazuje na powołaniu forsowanej w trakcie procesu linii obrony, która została w sposób właściwy przez sąd meriti oceniona. Nie przedstawia zaś apelujący żadnych nowych okoliczności będących przez sąd I instancji nie dostrzeżonymi, lub poddanych błędnej analizie. Wywodzi się zatem o obrazie prawa procesowego, materialnego i błędnie w ustaleniach faktycznych wskazując, że w istocie zachowanie S. B. i W. W. w okresie czynów im przypisanych – nie może być interpretowane jako działanie w ramach zorganizowanej grupy przestępczej. Teza powyższa jest błędna. Nie ulega wątpliwości – nie tylko z uwagi na treść wyjaśnień G. S., ale również treść wyjaśnień samych oskarżonych, którzy choć w trakcie przewodu sądowego swojemu sprawstwu przeczyli – w istocie swoimi wyjaśnieniami w znacznej mierze wskazywali, że stanowili istotne ogniwa przestępczej współpracy z G. S.. Istotne na tyle, że ich działanie trafnie zostało przez sąd okręgowy zinterpretowane jako podjęte w ramach zorganizowanej grupy przestępczej, w ramach której istniał podział ról, kierujący, podział łupów. Nie było przy tym koniecznym, aby przestępcze porozumienie w ramach grupy obejmowało wszystkie zachowania jej członków , w tym również takie, które odnosiły się do znamion poszczególnych czynów – tak jak wobec W.W., gdy oceniać jego działanie opisane w pkt 131 i 134 wyroku, podjęte z niewątpliwą świadomością i zamiarem, by jego pomoc służyła innej osobie do popełnienia przestępstwa.

W zakresie winy obu oskarżonych ustalenia sądu, aczkolwiek lakonicznie i uargumentowane pisemnie z obrazą art. 424k.p.k. – zasługują zdaniem sądu odwoławczego na uwzględnienie. Korekty wymaga jedynie – zgodnie z zarzutem apelacji obrońcy, rozmiar kary wymierzonej oskarżonemu B.. W tym zakresie zatem sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok i wymierzył temu oskarżonemu karę łączną grzywny w rozmiarze 160 stawek dziennych przy przyjęciu, że jedna stawka wynosi 20 zł.

Obrońca oskarżonego A. P. zarzucił wyrokowi obrazę przepisów prawa procesowego a w szczególności art.4k.p.k. – poprzez oparcie wyroku jedynie na pomówieniach G. S. i odrzucenie wyjaśnień oskarżonego, art. 410 k.p.k. poprzez zignorowanie wyjaśnień A. K.. Skarżący postawił również zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym uznaniu, że oskarżony działał w zorganizowanej grupie przestępczej i „organizował zarzucane mu czyny”.

Stawiając zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi okręgowemu.

Sąd Apelacyjny w Katowicach stwierdził co następuje;

Apelacja obrońcy zasadną nie jest. Korekta zaskarżonego orzeczenia którą dokonał sąd odwoławczy ma związek jedynie z uwzględnieniem apelacji prokuratora, nie ingeruje jednakże w zasadnicze ustalenia sprawstwa i winy.

Ustalenia sądu I instancji odnoszące się do stanu faktycznego w kontekście samego sprawstwa i winy poczynione zostały prawidłowo. Dowody, które podlegały weryfikacji sądu okręgowego , ocenione zostały zgodnie z regułami

swobody określonymi treścią art. 7 k.p.k. , a swoje w tym względzie stanowisko sąd orzekający w sposób wystarczający umotywował w pisemnym uzasadnieniu wyroku.

Skarga apelacyjna w znacznym zresztą zakresie bazuje na powołaniu forsowanej w trakcie procesu linii obrony , która została w odpowiedni sposób przez sąd meriti oceniona. Nie przedstawia zaś skarżący żadnych nowych okoliczności które byłyby przez sąd I instancji nie dostrzeżone , lub poddane błędnej analizie. Wywodzi zatem apelujący o obrazie prawa procesowego i błędzie w ustaleniach faktycznych na podstawie dwóch zasadniczych tez ;

- oskarżony w toku całego procesu nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu
- wyjaśnienia wpółoskarżonego G. S. są powodowane osobistą niechęcią i przez to są niewiarygodne.

Zdaniem sądu odwoławczego wskazana wyżej argumentacja jest dla uznania za trafne wniosków apelacji niewystarczająca, w znacznej części będąc wręcz dowolną i przywołującą okoliczności w sposób wybiórczy .

Gdy chodzi o tak wyraźnie akcentowane przez obronę dokonanie przez sąd ustaleń faktycznych sprzecznych z wyjaśnieniami oskarżonego , który konsekwentnie do winy się nie przyznawał , stwierdzić należy , że wyjaśnienia oskarżonego , jak każdy dowód w sprawie podlegały ocenie sądu orzekającego. Zasada zaś in dubio pro reo podlega zastosowaniu w odniesieniu do ustaleń faktycznych jedynie wówczas , gdy analiza zgromadzonych w sprawie dowodów nie pozwala na jednoznaczne rozstrzygnięcie konkurencyjnych wobec siebie wersji zdarzenia. O ile jednak, jak w niniejszej sprawie, reguły logicznego rozumowania i wnioskowania umożliwiają kategorię uznania poszczególnych dowodów za prawdziwe lub jako kryterium prawdy nie odpowiadających - powołanie się na błędne niezastosowanie przez sąd ferujący wyrok normy art. 5 §2 k.p.k. lub obrazę art. 4 k.p.k. nie może być skuteczne.

W sprawie niniejszej nie ulega natomiast wątpliwości , że wyjaśnienia oskarżonego, jawią się jako dowód odosobniony, szczególnie wobec treści wyjaśnień G. S. , który przesłuchiwany w toku postępowania przygotowawczego, a także w fazie postępowania sądowego, stanowczo wskazywał na oskarżonego jako osobę, która aktywnie współdziałała w popełnianiu przestępstw. Analiza treści tych wyjaśnień nie nasuwa zastrzeżeń co do ich oceny przez sąd I instancji.

Przywołać należy w końcu okoliczność pośrednią, która jednak oceniana łącznie z pozostałymi dowodami – aktami szkodowymi, wyjaśnieniami G. S. z uwzględnieniem zasad doświadczenia życiowego – wyklucza możliwość uniewinnienia oskarżonego P.. Jest tą okolicznością fakt nieprawdopodobnej /gdyby podzielić linię obrony/ zbieżności zdarzeń kolizji w których uczestniczył oskarżony, kolizji w których uczestniczyła jego żona, gdy powiązać je dalej ze zbieżnością czasową oraz bliską znajomością z głównym oskarżonym – nie pozostawiają wątpliwości co do winy A. P. w takim zakresie jak to ustalił sąd okręgowy.

Wszystkie wyżej opisane okoliczności – łącznie, zasadnie zostały uznane przez sąd I instancji jako uprawniające do przypisania oskarżonemu A. P. przestępstw opisanych wyrokiem i tym samym w ocenie sądu odwoławczego sąd okręgowy w pełni zasadnie ocenił wyjaśnienia oskarżonego jako li tylko wybieg mający na celu zminimalizowanie zakresu odpowiedzialności, w sytuacji gdy nie przyznawał się do popełnienia zarzucanego czynu.

Rozstrzygnięcia wyroku sądu okręgowego odnoszące się do rodzaju i rozmiaru orzeczonej kary należy zaakceptować. We właściwy sposób uwzględnia ona stopień społecznej szkodliwości czynu którego się oskarżony dopuścił i nie stanowi o nadmiernej, noszącej nadto znamiona rażącej – niewspółmierności.

Obrońca oskarżonych M. Ł. i T. Ł. zarzuciła wyrokowi obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia a to, art. 410 i 4 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie w treści wyroku wszystkich ujawnionych okoliczności i oparcie się wbrew zasadzie obiektywizmu jedynie na wyjaśnieniach G. S.. Kolejno zarzucono obrazę art. 7, 424 i 6 k.p.k. poprzez dokonanie ustaleń w sposób dowolny i wybiórczy wbrew zasadom prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez uznanie za wiarygodne wyjaśnienia G. S. podczas gdy okoliczności związane z jego problemami natury psychicznej takimi jak choroba alkoholowa przemawiały przeciwko takiemu stanowisku –w przeciwieństwie do wyjaśnień oskarżonych M. i T. Ł., które były spójne i logiczne.

Błąd w ustaleniach faktycznych zdaniem obrony polegać miał na błędnym przypisaniu oskarżonym popełnienia zarzucanych czynów, podczas gdy z wyjaśnień oskarżonych oraz akt szkodowych wynikało, że kolizje samochodowe nie były upozorowane, oskarżeni nie mieli zamiaru przestępnego działania a oskarżony T. Ł. nadto nie miał świadomości co do fałszywości faktur.

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych lub o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Apelacja obrońcy oskarżonych zasadną nie jest.

Sąd okręgowy prawidłowo ocenił zgromadzone dowody i wyprowadził także właściwe wnioski co do sprawstwa i winy obojga oskarżonych. Podobnie jak w wypadku orzeczenia wobec oskarżonego A. P. prawidłowo zinterpretowanym dowodom bezpośrednim towarzyszą pośrednie, które przypisanie winy czynią oczywistym wobec uwzględnienia reguł wiedzy i doświadczenia życiowego. Tak zatem konsekwentnym i stanowczym wyjaśnieniom oskarżonego G. S. towarzyszą ustalenia o zbieżności czasowej i mnogości kolizji – w których uczestniczyć mieli oskarżona albo jej mąż – zaangażowany jednocześnie w proces likwidacji poszczególnych szkód. Za absolutnie niewiarygodne uznać należy wyjaśnienia oskarżonej, iż nie miała świadomości co do mechanizmu oszustwa i wypełniała jedynie wolę męża poświadczając nieprawdę w dokumentach. Wzmacniają tezy oskarżenia również – fakt dłużejletniej znajomości oskarżonych małżonków Ł. z oskarżonym B., którego konkubina była dobrą znajomą M. Ł.. Nie wytrzymuje również krytyki twierdzenie oskarżonego iż nie miał świadomości posłużenia się fałszywymi fakturami. Ze zgromadzonych dowodów wynika jednoznacznie, że firma na która były wystawione – nie istnieje, a gdy zważyć profesję oskarżonego Ł. i jego doświadczenie zawodowe – nie sposób uznać by nie miał świadomości takiego stanu rzeczy. Nie może również ująć uwagi fakt przyznania się oskarżonej M. Ł. do winy na etapie postępowania przygotowawczego. Choć fakt ten stanowi równoważny dowód z innymi poddanymi ocenie sądu, nie sposób zignorować faktu potwierdzenia przez podejrzanego popełnienia zarzucanych czynów w sytuacji gdy wyjaśnienia składa w sposób swobodny a jego świadomość nie jest w żaden sposób zaburzona.

Nie można w końcu uznać za skuteczne kwestionowanie przez obrońcę wiarygodności wyjaśnień G. S. w kontekście jego stanu psychicznego.

Fakt ten był przez sąd meriti dostrzeżony i weryfikowany poprzez opinię biegłych, którzy nie znaleźli podstaw do ustalenia patologicznych dysfunkcji rzutujących na stan postrzegania i zdolności komunikowania o faktach przez tegoż oskarżonego.

W rezultacie – apelacja obrońcy wniesiona od wyroku wobec M. Ł. i T. Ł. jest – w ocenie tutejszego sądu bezzasadna. Godzi się jednocześnie zaaprobować orzeczenie o rodzaju i rozmiarze kary oraz towarzyszące im środki penalne.

Obronca oskarżonego J. N. zarzucił wyrokowi obrazę przepisów postępowania – art. 167 k.p.k. poprzez zaniechania przeprowadzenia z urzędu dowodów w postaci pozyskania umowy kupna sprzedaży samochodu marki M. na okoliczność obniżenia przez sprzedającego J. N. ceny jego sprzedaży z uwagi na stopień uszkodzeń, przesłuchania kupca samochodu oraz właściciela warsztatu do którego zgłosił się oskarżony z zamiarem dokonania naprawy oraz rzemieślnika, który ostatecznie pojazd naprawiał i posiada rachunki dokumentujące zakup części koniecznych do naprawy.

W konsekwencji zdaniem skarżącego sąd dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na uznaniu, że dopuścił się zarzucanego czynu, podczas gdy w rzeczywistości nie uczestniczył on w fikcyjnej kolizji, nie miał świadomości że G. S. i M. B. zawyżą wielkość szkody, a w istocie uczestniczył w kolizji rzeczywistej, po czym samochód uszkodzony sprzedał po obniżonej cenie.

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Apelacja obrońcy nie jest zasadna. Ustalenia sądu ocenić należy – biorąc pod uwagę całokształt zgromadzonych dowód jako prawidłowe. Sprawstwo J. N. jawi się jako niewątpliwe nie tylko jako wynikające z konsekwentnych wyjaśnień oskarżonego S.. Wspierają takie ustalenia również dowody pośrednie. Są nimi – długoletnia znajomość oskarżonego z oskarżonym B., który zaproponował upozorowanie kolizji i umyślne uszkodzenie samochodów, a także późniejsze porozumienie B. z S. odnoszące się do nabycia samochodu A.. Okoliczności na które powołuje się skarżący nie mają w rzeczywistości decydującego znaczenia dla ustaleń sprawy. Samochód oskarżonego został przecież w rzeczywistości uszkodzony i badanie okoliczności towarzyszących zbyciu uszkodzonego M. nie mają znaczenia dla ustalenia sprawstwa i winy J. N.. Gdy chodzi o akcentowane przez obronę dokonanie przez sąd ustaleń faktycznych sprzecznych z wyjaśnieniami oskarżonego, który konsekwentnie do winy się nie przyznawał, stwierdzić należy, że wyjaśnienia oskarżonego, jak każdy dowód w sprawie podlegały ocenie sądu orzekającego. Zasada zaś *in dubio pro reo* podlega zastosowaniu w odniesieniu do ustaleń faktycznych jedynie wówczas, gdy analiza zgromadzonych w sprawie dowodów nie pozwala na jednoznaczne rozstrzygnięcie konkurencyjnych wobec siebie wersji zdarzenia. O ile jednak, jak w niniejszej sprawie, reguły logicznego rozumowania i wnioskowania umożliwiają kategorię uznania poszczególnych dowodów za prawdziwe lub jako kryterium prawdy nie odpowiadających - powołanie się na błędne niezastosowanie przez sąd ferujący wyrok normy art. 5 §2 k.p.k. nie może być skuteczne

Powyższe okoliczności powodują, że w zakresie odpowiedzialności karnej oskarżonego J. N. stanowisko sądu I instancji należy podzielić łącznie z rozstrzygnięciem o karze, które ocenić należy jako sprawiedliwe.

W odniesieniu do oskarżonego R. W., prokurator /obok apelacji skierowanej wobec rozstrzygnięcia co do innych oskarżonych/ zarzucił orzeczeniu obrazę przepisu art. 70§1k.k. w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 roku i wniósł o wskazanie podstawy prawnej orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary przepisu art. 70§1 pkt.2 k.k. w brzmieniu sprzed 15 lipca 2015 roku. Wyrok wobec tego oskarżonego nie został zaskarżony przez obrońcę.

Apelacja prokuratora zasługiwała na uwzględnienie. Podstawa prawna zastosowanego wobec oskarżonego dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary została przez sąd I instancji wskazana błędnie. Właściwym przepisem, przy uwzględnieniu reguły korzyści wyrażonej w art. 4 k.k. jest treść art. 71§1 pkt. 2 k.k. Prokurator w uzasadnieniu apelacji wyraził przypuszczenie, że błąd ten oceniać należy w kategoriach omyłki pisarskiej. Zdaniem sądu odwoławczego sanacja orzeczenia w wyżej wskazanej kwestii nie może jednak nastąpić w drodze wydania postanowienia. Sąd Apelacyjny w Katowicach zmienił wobec powyższego wyrok i wskazał właściwą podstawę prawną orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania orzeczonej wobec oskarżonego R. W. kary pozbawienia wolności. Nie znalazł jednocześnie podstaw, by orzekać wykraczając poza zakres i kierunek wniesionego środka odwoławczego. Niekwestionowana w toku postępowania odwoławczego przez oskarżonego wina oraz kara uznane zostały za rozstrzygnięcia sprawiedliwe.

Wobec oskarżonych A. R., W. K., D. J., Z. S. J. B., A. F., K. K. (1) A. N. i Z. W. Sąd Apelacyjny w Katowicach orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu w tym zakresie /wobec wskazanych oskarżonych/ sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji – Sądowi Okręgowemu w Katowicach.

Przyczyny takiego rozstrzygnięcia sądu odwoławczego zostaną podane łącznie, gdyż względem wskazanych oskarżonych są tożsame. Wobec wagi uchybień sądu I instancji odnoszenie się do kolejnych merytorycznych zarzutów poszczególnych apelacji byłoby w obecnym stanie sprawy przedwczesnym, a w znacznej części po prostu niemożliwym.

Rozstrzygnięcie sądu odwoławczego oparte w tym zakresie jest o stwierdzenie obrazy art. 4, 7 i 410§1k.p.k. pozostające w związku z naruszeniem normy art. 424§1 k.p.k. – jako konsekwencją uprzednich błędów. Sąd odwoławczy w pełni podziela w związku z tym i wskazuje na pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 marca 2016 roku sygn. akt II Aka 521/15 /publ OSA K-ce poz 5 w którym stwierdzono, co następuje; „Zgodnie z treścią art. 455ak.p.k nie można uchylić wyroku z tego powodu, że jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 424k.p.k. Nie oznacza to jednak, że wady pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia utraciły jakiegokolwiek znaczenie w ramach instancyjnej kontroli wyroku. Podkreślić bowiem należy, że przekonanie sądu o wiarygodności lub niewiarygodności określonych dowodów pozostaje pod ochroną zasady wyrażonej w art.7 k.p.k. nie tylko wtedy,

gdy jest ono poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy, stanowi wynik rozważenia wszystkich istotnych okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego, ale też zostało prawidłowo uargumentowane w uzasadnieniu wyroku. Pominięcie zatem istotnych dowodów winno być oceniane pod kątem nie tyle wad samego uzasadnienia ale obrazy art. 7 i 410 k.p.k.”

Podobnie orzekł również Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 12 stycznia 2017 roku w sprawie o sygn. II Aka 411/16 wskazując, że treść art. 455a k.p.k. „...nie oznacza, że wady pisemnych motywów utraciły znaczenie w ramach kontroli międzyinstancyjnej, a sąd I instancji może je sporządzić w sposób dowolny, nadając im treść wręcz odbiegającą od przedmiotu sprawy. Gdyby pisemne uzasadnienie orzeczenia nie miało znaczenia w procesie, to jego sporządzanie byłoby zbyteczne”.

Stanowisko powyższe sąd tutejszy podziela i wskazuje nadto, że choć naruszenie normy art 424k.p.k. zgodnie z treścią art.455a k.p.k. nie może być wyłącznym powodem uchylenia wyroku, to jest oczywistym, że w sytuacji, gdy ustalenia sądu przedstawione w wyroku – w opisie czynu przypisanego – pozostają w logicznym oderwaniu od pisemnych motywów – uznanie, że są one względem siebie irrelevantne, w konsekwencji naruszałoby prawo oskarżonego do obrony, a w skrajnych wypadkach zupełnie je niweczyło, pozbawiając w efekcie prawa do rzetelnego procesu.

Ustalenia sądu okręgowego przedstawione w pisemnych motywach wyroku i odnoszące się do wymienionych oskarżonych rażą nieporadnością i niespójnością. Zawierają konstatacje dowolne, często niezrozumiałe, pozostające w oderwaniu od zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Zaniechał przede wszystkim sąd okręgowy zweryfikowania linii obrony wymienionych wyżej oskarżonych. Brak jest ustaleń – w tym również przeprowadzonych dowodów w zakresie analizy okoliczności wskazywanych przez oskarżonych – a mających wywołać ekskulpację. Z całą pewnością – w odniesieniu do oskarżonych – rzeczoznawców majątkowych nie wystarcza lakoniczne stwierdzenie sądu, /odnoszące się nota bene do wszystkich oskarżonych/, iż „odnośnie likwidatorów szkód, ci w zasadzie jednym głosem mówią o zemście S., sąd nie dal im wiary, powody owych zemst były naiwne” /uzasadnienie k.117/. W żaden sposób nie zweryfikowano linii obrony, iż przydział spraw – wobec konkretnie, każdego z oskarżonych, następował w każdym wypadku losowo – co wykluczać miało możliwość przestępczego porozumienia. W istocie argument o zbieżności liczby kolizji i wzajemnej znajomości ich uczestników oraz likwidatorów szkód nie był w sprawie regułą – i tam gdzie występował szczególnie intensywnie, sąd odwoławczy uznał, że mimo wad pisemnych motywów, orzeczenie w zakresie przypisania oskarżonym winy, można i należy zaaprobować.

Z jeszcze większą intensywnością jawią się błędy procedowania sądu I instancji w odniesieniu do oskarżonych funkcjonariuszy policji. Podobnie jak w wypadku oskarżonych likwidatorów szkód – zaniechał sąd zbadania i przedstawienia następnie w pisemnych motywach swojego rozstrzygnięcia, rzetelnej oceny wiarygodności argumentów obrony. Niewystarczającym jest w tym zakresie wskazanie /uzasadnienie k.117/ „Tak samo, notatki policyjne i zapiski w dziennikach służbowych potwierdziły, że konkretni policjanci rzeczywiście brali udział w interwencjach przy danych kolizjach”. Jest rażącym uchybieniem sądu meriti, iż wymienione stwierdzenie – nota bene niekontrowersyjne, gdyż oskarżeni tym akurat faktom nie zaprzeczali – zastępuje całość rozważań dotyczących koniecznej polemiki sądu orzekającego z tezami obrony – o ile nie uznaje je za wiarygodne. Sąd nie przywołuje i nie analizuje /pytanie, czy tylko sporządzając uzasadnienie czy również w toku całego procesu/ żadnych innych dowodów czy to w postaci dokumentów czy to osobowych źródeł dowodowych, mających wskazywać na dokonanie ustaleń zgodnych z treścią czynów przypisanych.

Braki postępowania dowodowego - zignorowanie szczegółowego zbadania twierdzeń, iż wyjazdy do poszczególnych kolizji były losowe – co oznacza, że żaden z funkcjonariuszy nie miał wpływu kiedy i do którego zdarzenia zostaje przydzielony, orzeczenie co do wymienionych oskarżonych czyni istotnie wadliwym, a postępowanie dowodowe tak jak wobec oskarżonych likwidatorów szkód w tym zakresie wymaga przeprowadzenia w całości powtórnie oraz ewentualnego uzupełnienia – po czym w razie konieczności – uzasadnienia stanowiska tak, by uczynić zadość wymaganiom norm prawa procesowego.

Gdy analizować stanowisko sądu orzekającego w I instancji, nie sposób pominąć ustaleń przezeń dokonanych, i przedstawionych w uzasadnieniu, które w konfrontacji ze zgromadzonymi dowodami ocenić należy jako wręcz kuriozalne – co poza już wskazanymi okolicznościami – ostatecznie dyskwalifikuje wyrok w omawianej części.

Nie wiadomo zatem z jakich przyczyn i na podstawie jakich dowodów sąd okręgowy ustalił, że oskarżeni funkcjonariusze policji działali jako członkowie zorganizowanej grupy przestępczej. Tego rodzaju konstatacja / uzasadnienie k. 1/, nie znajduje uzasadnienia ani w treści wyroku, ani w zarzutach aktu oskarżenia lub innych jeszcze znanych okolicznościach sprawy. Jest to przy tym stwierdzenie stanowcze i jednoznaczne - „wśród członków zorganizowanej grupy przestępczej byli i policjanci, którzy wzywani byli na miejsce fikcyjnej kolizji i wystawiali mandaty i sporządzali notatki” – i nie wyjaśnia go bynajmniej dalsze enigmatyczne stwierdzenie sądu /uzasadnienie k.122/ „w cały proceder byli jeszcze zamieszani funkcjonariusze policji”.

W kontekście tego ostatniego stwierdzenia wypada zauważyć posługiwanie się przez sąd okręgowy uzasadniający wyrok kolokwializmami i stwierdzeniami językowo nieadekwatnymi do rangi dokumentu, powodującymi w rezultacie wrażenie stylistycznej i merytorycznej językowej nieporadności. Tak ocenić należy choćby sformułowania; „w grupie przestępczej znalazło się miejsce”, uzas. k.2/ „to postępowanie na etapie postępowania przygotowawczego jak i sądowego wzbudzało wiele emocji”./uzas. k.116/, „oskarżeni nie pozostawili na osobie głównego oskarżonego suchej nitki” /uzas. k.117/, „doszły go informacje” /uzas.k.118/, „czynów dopuścił się z pobudek materialistycznych” / uzas. k.125/, czy w końcu przywołana nieznana ustawowo podstawa orzeczenia o kosztach /uzas.k. 131/ „uznając że oskarżeni mają dużo obciążeń związanych z wykonaniem orzeczenia sąd zwolnił ich od ponoszenia kosztów sądowych”.

Wskazaniem jest, gdy wziąć powyższe pod uwagę, aby w przyszłości, gdy zajdzie taka potrzeba sąd orzekający obowiązek sporządzenia pisemnych motywów wyroku również w zakresie poprawności leksykalnej wypełniał staranniejszą niż dotąd.

Reasumując – w tym zakresie, w jakim wyrok został uchylony a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania, sąd meriti powtórzy postępowanie dowodowe /szczególnie istotnym będzie przesłuchanie świadka G. S./ i szczegółowo zbada linię obrony każdego z oskarżonych. O ile uzna ją za niewiarygodną – swój pogląd wytłumaczy w sposób rzetelny i wszechstronny, umożliwiając sądowi odwoławczemu kontrolę toku rozumowania sądu I instancji a oskarżonym podjęcie polemiki tak, aby prawo do obrony mogło być w istocie realizowane a nie pozostawało tylko formalnym.

Mając zatem wszystkie wyżej wskazane względy na uwadze Sąd Apelacyjny w Katowicach orzekł jak w wyroku orzekając również o kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym, po myśli powołanych tamże przepisów prawa.